

در پی درگذشت آیت‌الله میرمحمدی

پیام تسلیت مقام معظم رهبری

پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری: حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در پیامی درگذشت عالم پرهیزکار آیت‌الله حاج سیدابوالفضل میرمحمدی را تسلیت گفتند. متن پیام مقام معظم رهبری به این شرح است: بسم‌الله الرحمن الرحیم: درگذشت...

صفحه ۲

دوشنبه ۴ آذر ۱۳۹۸ - ۲۷ ربیع‌الاول ۱۴۴۱ - ۲۵ نوامبر ۲۰۱۹

تیترا

تبعات منفی پرداخت درآمد حاصل
ازافزایش قیمت بنزین
کمپین «نه به یارانه»
به یارانه مضاعف رسید

صفحه ۴

خیز جلیلی برای انتخابات ۱۴۰۰

صفحه ۲

معمای قتل دکتر سامی

صفحه ۳

فیض‌الله عرب‌سرخی در گفت‌وگو با «شرق» پرسش‌های بی‌پاسخ انتخاباتی

صفحه ۶

حرف اول

پیامدهای گام چهارم هستای

فریدون مجلسی - تحلیلگر روابط بین‌الملل

گام چهارم درواقع مرحله جدی‌ترشدن هشدار جمهوری اسلامی به اروپاست؛ هشدار درباره اینکه آنان قرارداد

مقابل را با جمهوری اسلامی امضا کردند. قرار شد ایران تعهداتی را درباره تضمین صلح آمیزبودن فعالیت‌های هسته‌ای خود بر عهده بگیرد و طرف‌های مقابل هم متعهد شدند با برداشتن تحریم‌های بین‌المللی که شورای امنیت سازمان ملل نیز با قطع‌نامه‌ای آن را تأیید و تنفیذ کرده است، مبادلات آزاد بازرگانی و بانکی با ایران را از تحریم خارج و آزاد کنند. جمهوۃ اسلامی تعهدات خود را اجرا کرد و انتظار داشت از اجرای تعهدات متقابل که چگونه می‌توان انتظار داشت که یک طرف به تعهدات خود عمل کند، درحالی‌که در طرف مقابل آمریکا خروج خود را از این توافق اعلام و تحریم‌های یک‌جانبه وضع کند و سایر طرف‌های توافق‌نامه یعنی اروپا و حتی روسیه و چین نیز عملاً تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا را (به‌ویژه ماه‌های پاییز تا به‌رمند شود و چنین نشد؛ پرسش ساده این است که شوراۃ امنیت سازمان ملل نیز با قطع‌نامه‌ای آن را تأیید و تنفیذ کرده است، مبادلات آزاد بازرگانی و بانکی و تحراری با ایران اجرا کنند و انتظار داشته باشند جمهوری اسلامی ایران به تعهدات هسته‌ای خود پایبند بماند؟ این پرسش وجه ساده‌شده صورت‌مسئله از دید ایران است که به خود حق می‌دهد با هشدار و گام‌به‌گام تا خروج متقابل از توافق‌نامه ۱۳۹۷ و خود را از قیود محدودکننده آن برهاند؛ معنی دیگر آن این است که در صورت همکاری نکردن اروپا نهایتاً فعالیت‌های هسته جمهوری اسلامی از سر گرفته می‌شود و طرف‌های امضاکنده موافقت‌نامه برجام هم هر تحلیل و برداشتی که می‌خواهند از نیات ایران بکنند. اشاراتی هم در جواشی درباره احتمال خروج ایران از ان‌پی‌تی، یعنی پیمان عدم گسترش سلاح‌های هسته‌ای شده است که به این هشدارهای خروج گام‌به‌گام جمهوری اسلامی از برجام رنگ تهدیدآمیزی می‌دهد؛ درحالی‌که خروج ایران از تعهدات برجامی بدون احتمال وتوی همراهان ناهمراه! موجب بازگشت تحریم‌های بین‌المللی و اقدامات بعدی زیر عنوان به‌مخاطره‌انداختن صلح و امنیت بین‌المللی خواهد شد که امکان مقابله با آن از تحریم‌های اقتصادی نیز فراتر می‌رود. آنچه گفته‌شده طرح قضیه و عوارض آن از دیدگاه این طرف برجام است.

ادامه در صفحه ۲

در یازدهمین جلسه رسیدگی به اتهامات علی دیواندری مطرح شد

پای ژن خوب به پرونده دیواندری باز شد

صفحه ۴

۳ استیضاح

تلافی بی‌اعتنایی به مجلس؟

- استیضاح وزیر جهاد کشاورزی در دستور کار سه‌شنبه
- علی‌مطهری: عزم جدی برای استیضاح وزیر کشور وجود دارد
- استیضاح وزیر نفت تقدیم هیئت‌رئیس مجلس شد

صفحه ۲

عکس: مهدی قربانی، ایران

یادداشت

فراموشی مدیریت بحران آب

ناپایداری‌های دامنه‌ای و بروز زمین‌لغزش می‌شود. مداخله در طبیعت و انتقال آب و جفر ترانشه و ایجاد ایستگاه‌های پمپاژ (برای انتقال آب از دریای مازندران به سمنان با انتقال آب به رقوم ارتفاعی هزارو ۸۰۰ متر) علاوه بر پتانسیل آلودگی، محدوده‌های آماده به لغزش و مستعد برای رخداد سیل و فوج زلزله‌های کوچک را افزایش می‌دهد. از سوی دیگر منطقه هدف که آب منتقل‌شده به آن می‌رسد، کانون مشکلات جدید خواهد بود. تمرکز جمعیت در تهران و شهرستان‌های پیرامونش و در محدوده شهر اصفهان که خودشان کانون توسعه در پهنه‌های خشک هستند، با انتقال آب بیشتر نیز خواهد شد. کاربری‌های جدید و توسعه صنایع و مشتی‌های جدید شخصی و صنعتی برای آب (اکون منتقل شده) فراهم می‌شود و همچنان برای آب بیشتری تقاضای فزاینده وجود خواهد داشت.از سوی دیگر افزایش شوری از دریایی که از آن برداشت می‌شود، همواره مسئله‌ای مهم است. میزان شوری سنجیده‌شده این دریا در سال‌های ابتدای دهه ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۰ در رزفای ۲۰ تا ۴۰ متر در خلیج فارس، بین ۳۵ تا ۴۰ پی‌پی‌تی تغییر می‌کرد و این میزان به حداکثر ۴۵ پی‌پی‌تی می‌رسید. یک گزارش علمی نشان می‌دهد که آب خلیج فارس در مقایسه با ۱۰۵ سال قبل خود ۱٫۵ برابر شورتر شده است.برداشت آب از سوی کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس که عملاً هیچ‌گونه منبع آب زیرزمینی برای مصرف ندارند و بارش نیز در آن منطقه بسیار کم است، برای تأمین آب شرب و مصارف دیگر حدود ۱۳ میلیون نفر ساکنان این امرنشین‌ها و از طریق آب‌شیرین‌کن‌ها صورت می‌گیرد.

از پروژه‌های انتقال آب، تونل انتقال آب سبزوکه به چغاخور است. این انتقال ۱۵۰ میلیون مترمکعب آب را که عمدتاً در آب‌های موجود در سازند آسماری در نهایت به صورت چشمه ظاهر می‌شود، در معرض خطر قرار می‌دهد و تنش‌های شدید به دنبال می‌آورد. این تونل ۱۰۷ کیلومتری برای انتقال آب رودخانه سبزوکه، از سرچشمه‌های رودخانه کارون، برای مصارف صنعتی و کشاورزی دشت بروجن به چغاخور و از آنجا به بروجن طراحی شده است. در این انتقال آب، محیط زیست منطقه حفاظت‌شده سبزوکه و نیز منطقه چغاخور در خطر می‌افتد و منابع طبیعی ملی در این دو منطقه، آسیب دیده؛ بنابراین اقتصاد و معاش روزمره مردمان آنها امروز و در آینده در معرض خطر قرار می‌گیرد. در نظر بگیریم که ادامه چنین روندهایی به خالی‌ترشدن روستاها و مهاجرت به مرزهای استان‌ها می‌انجامد.برنامه‌های انتقال آب مشکلات مختلفی برای محیط زندگی انسان‌ها ایجاد می‌کند و عملاً باید به‌عنوان «آخرین راه‌حل» به آن پرداخت. انتقال آب از خلیج فارس به کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس و همچنین به اصفهان که همگی کشورها و مناطق خشک هستند، تبعات زیست‌محیطی مختلفی دارد. تمرکز جمعیت بیشتر در مناطق خشک مسئله‌ای اجتناب‌ناپذیر پس از انتقال آب است که در کشور خودمان در تهران و اصفهان شاهد نتایج آن هستیم. رشد حاشیه‌نشین‌ها از اولین نتایج آن است که جمعیت آن در برآوردهای مختلف از ۱۲ تا ۲۰ میلیون نفر اعلام شده است. انتقال آب مخاطرات محیطی را افزایش می‌دهد. آنچه به‌عنوان خط انتقال احداث می‌شود، موجب

مهم‌ترین علت خشکیدگی و با وزش باد، عامل رسیدن هوای آلوده به ریزگردها و خشک‌سالی در خوزستان است و به‌این‌ترتیب زمینه خشکی دریاچه و تالاب‌های ارومیه، بختگان، هورالعظیم، شادگان، جازموریان و هامون فراهم شد. ریزگردها و توفان‌های گردوغبار در خوزستان و استان‌های غربی و جنوب شرقی کشور که عمدتاً ناشی از خشکی تالاب‌هاست، کشور را تهدید می‌کند.سد جیرفت ۷۰۰ میلیون مترمکعب آب در مخزن خود دارد. براساس مدل‌های مختلف باید ۲۰۰ میلیون مترمکعب آب به‌عنوان حقابه زیست‌محیطی رودخانه هلیل‌رود، تالاب جازموریان و تعادل‌بخشی دشت جیرفت از این سد رهاسازی شود؛ اما وزارت نیرو فقط ۱۳ میلیون مترمکعب آب از این سد را رها می‌کند. به دلیل خاکی‌بودن بستر رودخانه، آب رهاسازی‌شده که باید صد کیلومتر مسیر را طی کرده تا به تالاب جازموریان برسد، به داخل زمین نفوذ کرده و در همان ۳۰ کیلومتر ابتدای مسیر متوقف می‌شود؛ بنابراین هیچ‌آبی به تالاب نمی‌رسد.در سال‌های اخیر برنامه‌های مختلفی برای مدیریت بحران آب مدنظر قرار گرفته است؛ ولی اساساً در اکثر موارد به سراغ راحت‌ترین و سریع‌ترین راه رفته‌ایم که همان «انتقال آب» بین‌حوضه‌ای بوده است. مشکل آنجاست که هر نوع انتقال آب از یک محیط پرآب به ناحیه‌ای خشک مداخله در شرایط اقلیمی منطقه هدف و منطقه مبدأ است. این مداخله عملاً به خسارت‌های مختلفی می‌انجامد که مانند فرونشست زمین متأسفانه بازگشت‌ناپذیر است. زمینی که فرونشست کرد، عملاً برای همیشه تغییر در آن زمین رخ داده و امکان جبران آن وجود ندارد.نمونه‌ای

مهدی زارع

حجم بارش‌های کشور ایران کمتر از یک‌سوم متوسط بارش‌های جهان است (متوسط ۱۰ ساله اخیر به حدود ۲۰۰ میلی‌متر بارش سالانه می‌رسد). بارش‌ها سیکل زمانی و تمرکز جغرافیایی منظمی ندارد و پراکندگی بارش‌ها بسیار زیاد است. به دلیل خشک‌سالی دهه‌های اخیر و تشکیل رسوبات نفوذناپذیر یا نفوذپذیری بسیار کم در سطح دشت‌ها، این بارش‌ها معمولاً به سیل منجر می‌شوند. در طول سال‌ها (به‌ویژه ماه‌های پاییز تا ابتدای بهار) منابع آبی ناشی از ذوب‌شدن برف‌ها و به‌روز باران‌های سیل‌آسا به جاری‌شدن حجم زیادی از آب در زمانی کوتاه و «سیلاب ناگهانی» منجر می‌شود. واقعیت‌های سرزمین ایران، شامل نکته‌هایی است که باید اولاً آنها را بپذیریم و در ثانی تلاش در راستای مقابله و مبارزه با آنها، در جهت نادیده‌گرفتن آن واقعیت‌ها را کنار بگذاریم. حدود ۶۰ درصد مساحت ایران مناطق کویری و بیابانی هستند. نزولات جوی در ۲۰ سال منتهی به پایان سال ۱۳۹۷ حدود ۷۰ درصد کاهش را در مقایسه با متوسط بارش در ایران نشان می‌دهد.

با توجه به میزان مصرف، مخازن آب زیرزمینی ایران سالانه حدود پنج میلیارد مترمکعب کسری دارد. انتقال آب و سدسازی‌های غیرکارشناسانه و با ایجاد مخازن در حد دو برابر ظرفیت قابل مهار کشور،

جناب آقای دکتر وحید محمودی

مصیبت درگذشت مادر گرامیتان را به جناب‌عالی و خانواده محترم تسلیت عرض می‌کنم. از خداوند سبحان برای آن مرحومه غفران و برای شما و سایر بازماندگان صبر مسئلت دارم.

مهدی رحمانیان

انا لله و انا الیه راجعون

مراسم ختم مرحومه حاجیه خانم زبانی‌محمودی مادر دکتر وحید محمودی سه‌شنبه ۵ آذرماه ۹۸ از ساعت ۱۵:۳۰ تا ۱۷ در مسجد نور تهران به آدرس میدان فاطمی (جهاد) نبش خیابان طباطبایی برگزار می‌شود.

انتقاد هاشمی از عدم رسیدگی به مطالبات حمل‌ونقل عمومی

تلاش برای زنده‌کردن یک قول ۲۰ هزار میلیاردی

گروه جامعه: در جریان افزایش شوک‌آور قیمت بنزین و حواشی هفته گذشته محملی پیش آمد تا موضوع روی‌زمین‌مانده اختصاص‌ندادن ناوگان مورد نیاز برای حمل‌ونقل عمومی پایتخت دوباره زنده شود و مطالبات قدیمی بازتعریف شوند...

صفحه ۱۳

سال هفدهم - شماره ۳۵۸۰ - ۱۶ صفحه - ۴۰۰۰ تومان

سرمقاله

اهمیت سرمایه‌های اجتماعی در بحران‌ها

مصدق زیباکلام - استاد دانشگاه تهران

آخر سال ۷۴ بود. دو نفر از استادان مطرح علوم سیاسی اخراج شدند و شایعه شده بود پرونده تعدادی از دیگر استادان رشته علوم سیاسی هم از کارگزینی دانشکده به سازمان مرکزی منتقل شده است. دانشجویان هم ضمن تجمع در برابر در ورودی دانشکده، به کلاس‌ها نمی‌رفتند. بعدازظهر آن روز، دانشجویان حقوق هم به دانشجویان علوم سیاسی می‌پیوندند و از دانشکده‌های دیگر هم به معترضان اضافه می‌شوند. آن روزها اینترنت و فضای مجازی نبود، اما شب همان روز، رادیوهای فارسی‌زبان از آن تجمع به‌عنوان نخستین تجمع دانشجویی بعد از انقلاب یاد کردند. فردای آن روز تجمع ادامه پیدا کرد و از دانشگاه‌های دیگر هم شماری از دانشجویان به معترضان اضافه شدند. بعدازظهر روز دوم دکتر محمدرضا عارف که به‌تازگی رئیس دانشگاه تهران شده بود، نمایندگان دانشجویان و شماری از استادان را می‌پذیرند و یک جلسه پرتنش دوساعته میان‌شان برگزار می‌شود. دکتر عارف به دانشجویان می‌گوید تا زمانی که رئیس دانشگاه است، هیچ استادی اخراج نمی‌شود؛ اما دانشجویان حاضر به پایان‌دادن به تجمع نبودند و بیم آن را داشتند که اگر به کلاس‌ها بازگردند، ممکن است برخی از آنها بازداشت شوند و آن حرکت نصفه بماند هیچ، استادان هم اخراج شوند. عارف هم متقابلاً می‌گفت تا دانشجویان به تجمع خاتمه ندهند و به کلاس‌ها بازنگردند، ایشان هیچ گامی برنمی‌دارند. در میانه آن نشست میان دانشجویان و هیئت‌رئیس دانشگاه بود که برخی استادان دانشکده که از وجاهت و اعتبار میان دانشجویان برخوردار بودند، پادرمیانی کرده و به تعبیری ضامن تعهدات دکتر عارف شده و از دانشجویان خواستند به اعتراض خاتمه داده و به کلاس‌ها بازگردند. با ریاست دانشگاه و رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه تهران هم هماهنگی کردند که هیچ دانشجویی بازداشت نشود. البته دکتر عارف هم گفته بود مانع از بازداشت خواهد شد؛ اما دانشجویان به وعده‌های او به‌عنوان یک مقام دولتی اعتماد نمی‌کردند. سرمایه اجتماعی استادان نزد دانشجویان آن روز کارساز شد و توانست به یک بحران پایان دهد. به عبارت دیگر اگر این مثال را با شرایط اعتراضات به گرانی بنزین مقایسه کرده و مسئولان دانشگاه را دولت و دانشجویان را مردم یا ملت فرض کنیم، در یک منازعه جدی میان آن دو، یک گروه سوم به نام استادان که نزد دانشجویان یا همان ملت از اعتبار برخوردار بودند، توانستند میانجیگری کرده و به بحران خاتمه دهند. این در حالی بود که همچنان از دانشگاه‌های دیگر، دانشجویان خود را به دانشگاه تهران رسانده، به معترضان می‌پیوستند. البته بودند دانشجویانی که اعتباری برای استادان هم قائل نبوده و آنها را در نهایت وابسته به مدیریت دانشگاه می‌دانستند؛ اما اکثریت دانشجویان، استادان را به‌عنوان یک گروه مورد اطمینان مستقل از مدیریت دانشگاه قبول داشتند. قصد نگارنده از ذکر این ماجرای واقعی این بود که بگویم نقشی که استادان آن روز داشتند و به کمک آن توانستند به یک بحران جدی در دانشگاه تهران و چه‌بسا شهر تهران خاتمه دهند، در یک سطح وسیع‌تر، نهادهای جامعه مدنی می‌توانند از آن برخوردار باشند، دانشگاهیان، نویسندگان، چهره‌های مؤثر صنفی و اتحادیه‌های کارگری، احزاب و تشکل‌های مستقل ازجمله نهادهایی هستند که ممکن است در یک شرایط بحرانی بتوانند به‌عنوان یک واسط میان مردم و مسئولان عمل کنند.

ادامه در صفحه ۴

خبریه وقت شرق

تلگرام شرق پیوندید

@sharghdaily

برای درج تبلیغات خود در وبسایت روزنامه شرق با ما تماس بگیرید

دومین روزنامه پربازدید
ایران در فضای مجازی

۸۸۹۴۲۰۳۵

sharghdaily.ir